

KODÁLY ZOLTÁN

BARTÓK BÉLÁRÓL

*Elnöki megnyitó a Magyar Bartók Béla Emlékbizottság 1956. szeptember 25-én tartott
dicszülésén*

Hogy itt ma Bartók nevében összegyűltünk, messze meghaladja a halálozási évfordulók szokásos megünneplését. Bartók neve, függetlenül évfordulótól, nagy gondolatok szimbóluma. Az első ilyen gondolat az abszolút igazság keresése művészetben, tudományban egyaránt, s ennek egyik előfeltétele: a minden emberi gyengeségen felülemelkedő erkölcsi komolyság. A másik gondolat az elfogulatlanság különböző fajok, népek sajátságai iránt, aminek következménye a kölcsönös megértés, majd a népek közötti barátság. Jelenti továbbá Bartók neve a népből való megújulás elvét és követelményét művészetben és politikában egyaránt. Jelenti végül a zene áldásának kiterjesztését a legszélesebb néprétegekig.

E nagy gondolatok jegyében keressük az összefogást és együttműködést minden népek legjobbjával. Bartók nevét használjuk zászlóul, mert nem találunk a közelmúltban alkalmasabb gyűjtőnevet e sokoldalú törekvések kifejezésére. Összefogásra szükség van, mert a komoly zenét veszély fenyegeti. Jelentősége világszerte zsugorodik, mert nem tart lépést az általános műveltség terjedésével. Nem terjed azzal egyenlő arányban. Küzdeni kell a jó zenéért, s ezt a küzdelmet egy ország sem folytathatja eredményesen egyedül, határain belül.

Ha nem is osztjuk nemrég elköltözött társunk, Honegger Artúr végletes pesszimizmusát („Je suis compositeur” c. könyvében), nem tagadhatjuk, hogy az emberiség érdeklődésében a zenét világszerte háttérbe szorítja a sport és technika.

Szeretnők hinni, hogy ez a kultúra fejlődésének gyermekbetegsége. Ha visszagondolunk a görög kultúrára, el tudjuk képzelni, hogy újra eljön az a kor, melyben a test és lélek kultúrája szerves, harmonikus egységbe olvad. A technika sem lehet tartós ellensége a zenének. Hisz zenei vonatkozású találmányai soha nem sejtett eszközeit teremtették meg a zene terjesztésének és csak idő és nevelés kérdése, hogy mindezek az eszközök az igazi, értékes művészetet szolgálják.

A zenei világirodalom kora közeledik, részben már itt van. Schumann mondása szerint a világ zenéje olyan, mint egy nagy fűga, melybe

a nemzetek felváltva szólnak bele. Bartók új témával folytatja a nagy világfűgát, és már mindenfelé mutatkoznak a téma ellenpontjai, kommentáló kísérő szólamai.

Schumann egy másik mondatával szeretném befejezni szavaimat : „Mindened időben áll a rokon lelkek titkos szövetsége. Fűzzétek szorosabbra a kört, kik összetartoztok, hogy a művészet igazsága egyre világosabban ragyogjon, örömet és áldást terjesztve mindenfelé.”